

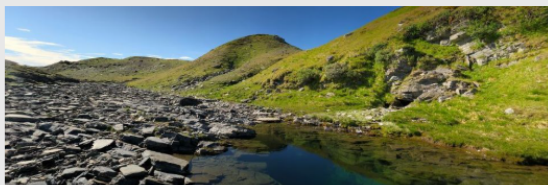
Oppsummert status på Bardu kommunes rolle som Nasjonalparkkommune

Nasjonalparkkommuner og nasjonalparklandsbyer

Ordningen med nasjonalparkkommuner og nasjonalparklandsbyer ønsker å styrke områdenes verdiskaping parallelt med kvaliteter som natur og stillhet.

Bardu Nasjonalparkkommune

🔊 Lytt til teksten



Med Setermoen som utgangspunkt har man tilgang på alt man trenger for å dra på tur, enten det er fisketurer, jakt eller vandreturer. Store deler av kommunen består av ville fjellområder og de store vassdragene med Altevatn og Leinavatn er naturlige ferdselsveier for å komme seg inn i områdene både sommer og vinter.

Rohkunborri nasjonalpark ligger i sin helhet på statsgrunn i Bardu kommune og strekker seg fra Snøhetta i vest og innover mot Leinavatn i øst. Formålet med nasjonalparken er å bevare et stort naturområde med et særegent landskap og et rikt dyre og planteliv med et vidt spenn av naturtyper. Nasjonalparken har tilrettelagte innfallsporter via Salangsdalen, Sjørdalen og Altevatn.



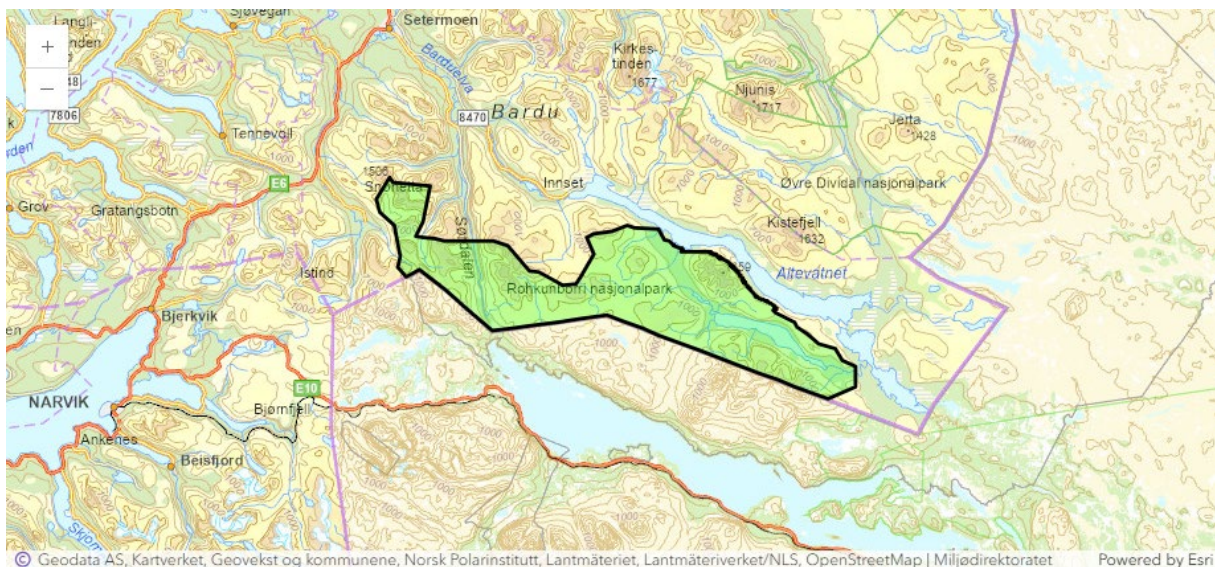
**Rohkunborri
nasjonalpark**

Rohkunborri nasjonalpark

Historikk

Rohkunborri nasjonalpark ligger i sin helhet på statsgrunn i Bardu kommune og strekker seg fra Snøhetta i vest og innover mot Leinavatn i øst. Formålet med nasjonalparken er å bevare et stort naturområde med et særegent landskap og et rikt dyre og planteliv med et vidt spenn av naturtyper. Nasjonalparken har tilrettelagte innfallsporter via Salangsdalen, Sørдалen og Altevatn.

Parken ble vernet av Miljødirektoratet i 2011 og har et landareal på 556 000 da.



Forvaltning

Parken omfattes av verneforskrift <https://lovdata.no/forskrift/2011-02-25-224>.

Parken har følgende tiltaks og påvirkningselementer registrert:

Turlagshytte ved Lappjord i vest og forreningshytte ved Geavdnjajavri. Noen driftshytter som tilhører reindriftsnæringen og to private hytter som begge ligger i Sørдалen. Båtplasser langs Geavdnjajavri. Hengebru over Kjelelva og noen klopper videre langs turlagsstien i Sørдалen. Kloppegging på stien mellom Lappjordhytta og riksgrensen.

Generelt oppsyn og informasjon. Arbeid med vei for innfallsporten i Sørдалen er ferdigstilt med 3 kilometer. Stier er skiltet med turskilt og merket. Det er bygget til sammen tre hengebruer og en fast bru for å sikre ankomsten til verneområdet.

Forvaltningsmyndighet

Rohkunborri nasjonalparkstyre er oppnevnt av Klima- og miljødepartementet som forvaltningsmyndighet for Rohkunborri nasjonalpark. De forvalter etter verneforskriften for nasjonalparken, som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven.

Nasjonalparkforvalteren er daglig leder for nasjonalparken, og sekretær for nasjonalparkstyret. Dagl.leder har kontorsted i Veksthuset på Setermoen.

Forvalterrolle

Forvalteren skal i samråd med nasjonalparkstyret sørge for enhetlig og helhetlig forvaltning av verneområdet uavhengig av administrative grenser. Forvalterens hovedfunksjon er å være sekretariat for nasjonalparkstyret og faglig forberede alle styresaker. Forvalteren skal gjennom sin saksbehandling bidra til at styret forvalter områdene i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriften, og følge forvaltningslovens bestemmelser.

Forvalteren er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet. Vedtak forvalteren fatter ved delegert myndighet etter pkt. 6.2 skal treffes i tråd med naturmangfoldloven, verneforskriften og eventuell forvaltningsplan. Der det ikke foreligger godkjent forvaltningsplan skal styret vurdere om det skal gis særskilte retningslinjer for behandlingen av denne typen saker.

https://www.nasjonalparkstyre.no/uploads/files_rohkunborri/Vedtekter-Rohkunborri_20201008.pdf

Styret

Følgende styresammensetning gjelder for inneværende periode:

Rolle	Ordinært medlem	Varamedlem	Representerer
Leder	Toralf Heimdal	Anita Stenberg	Bardu kommune
Nestleder	Lars-Erik Svonni	Aslak Allas	Talma sameby
Styremedlem	Marita Strømsør-Bygdevoll	Ellen Poppe Skipenes	Bardu kommune
Styremedlem	Nils Ante Eira	Olav Mathis Eira	Sametinget
Styremedlem	Marlene Berntsen Bråthen	Bjarne Rohde	Troms og Finnmark fylkeskommune

Rådgivende utvalg

I nasjonalparkstyrets vedtekter står det:

Styret skal oppnevne et **rådgivende utvalg**. Utvalget skal bestå av representanter for de ulike interessene i området, som bl.a. grunneiere, reindriften, særlig berørte offentlige organer som for eksempel friluftsråd, næringsliv, frivillige organisasjoner, bl.a. natur- og miljøorganisasjoner og lignende. Nasjonalparkstyret bør ha minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg.

Siden 2016 har det vært avholdt tre møter i rådgivende utvalg, sist i 2023.

I 2023 var følgende innkalt til faglig rådgivende utvalg:

Tove Amundsen Fuglem, Midt-Troms friluftsråd

Per Åke Heimdal, Bardu kommune

Magnus Foshaug Berg, Statskog

Torbjørn Dahl, Troms turlag

Erik Bones, Salangsdalen grunneierlag

Lars-Erik Svonni, repr. Talma sameby i nasjonalparkstyret

Marit-Anne Allas, Duoddaras sameforening

Pål Tengesdal, Troms turlag

Nasjonalparkkommune

Etter vedtak i Bardu kommunestyre i 2018 om å få status som nasjonalparkkommune innvilges søknaden av Miljødirektoratet i **2019**. I vedtaket bekrefter kommunen å implementere kriterier for nasjonalparkkommuner i kommuneplanens samfunnsdel og øvrig planverk.

Kriterier for Nasjonalparkkommuner

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/vernet-natur/nasjonalparkkommuner-og-nasjonalparklandsbyer/>

Kriteriene for Nasjonalparkkommunene er til dels omfattende med følgende overordnet målsetting:

Nasjonalparkene er det flotteste vi har av natur, og skal oppleves og bevares. For å synliggjøre nasjonalparkene som attraktive turmål, er det utviklet en **merkevare**- og

kommunikasjonsstrategi for nasjonalparkene. **Formålet med denne er å gjøre nasjonalparkene enda mer attraktive som friluftslivsområder og reisemål, og bidra til tettere samarbeid mellom alle relevante aktører.**

En enhetlig profilering og kommunikasjon om nasjonalparkene er en del av strategien, slik at nasjonalparkene fremstår som en enhetlig merkevare. Etablering av informasjonspunkter, utkikkspunkter og tilrettelegging for at personer med lite friluftslivserfaring kan gå kortere turer i områdene, er viktige elementer i strategien. Merkevaren Norges nasjonalparker skal bidra til økt besøk på en bærekraftig måte. Fokusområdene for merkevaren er verdiskaping, besøksforvaltning og vern.

Nasjonalparkene, besøkssentrene, nasjonalparklandsbyene, Nasjonalparkkommunene og lokalt næringsliv skal være vertskap for opplevelser og vise omsorg for de besøkende og naturen. Denne oppgaven må løses av aktørene i fellesskap.

Ihht. Miljødirektoratets strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder (2026 – 2030) understrekes det sterkere at besøksforvaltningstiltak skal prioriteres etter hvorvidt de bidrar til å redusere truslene mot verneverdiene.

Følgende punkter i kriteriene forplikter Nasjonalparkkommunene:

Nasjonalparkkommunen skal som aktør under merkevaren Norges nasjonalparker være med å innfri merkevarens målsetting om mer besøk, økt verdiskaping og bedre vern.

2.1 Nasjonalparkkommunen **er forpliktet** til å delta i de arenaene nasjonalparkstyrene har etablert som faglig rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg.

2.2 Nasjonalparkkommunen **skal ha** minst en naturlig innfallsport til nasjonalparken i form av et tettsted. Tettstedet skal ha grunnleggende servicefunksjoner som dekker primære behov i et kundereiseperspektiv, herunder; informasjon, overnatting, matservering og dagligvarehandel.

2.3 Nasjonalparkkommunen **skal ha en stedsutviklingsplan** for tettstedet/tettstedene som er valgt som innfallsport til nasjonalparken.

2.4 Nasjonalparkkommunen **skal ha** turmuligheter og merkede stier.

2.5 Nasjonalparkkommunen **skal legge til rette** for stedsnære aktivitets-, friluftslivs- og opplevelsestilbud.

2.6 Nasjonalparkkommunen **skal**, i tett samarbeid med sitt respektive nasjonalparkstyre, informere om Nasjonalparkkommunens tilbud i randsonen til de nærliggende nasjonalparkene. Mer om Nasjonalparkkommunens rolle som aktør under merkevaren er beskrevet under "aktørene" i designmanualen. All informasjon **skal** være i henhold til Designmanual for Norges nasjonalparker og holdes oppdatert.

2.7 Nasjonalparkkommunen **skal** være en **aktiv pådriver** og tilrettelegger for å øke kvaliteten på alle punktene i kundereisen, innenfor sitt nedslagsfelt. Dette medfører tett dialog med kommersielle og ikke-kommersielle aktører.

3.0 Kompetanse. Økt **kompetanse** skal sikre god lokal kunnskap om nasjonalparkkommunen, verneområdene og god service til gjestene.

3.1 Nasjonalparkkommunen **skal gjennomføre** eller bidra til tiltak som styrker kompetansen innen verdiskaping, besøksforvaltning, vern og vertskapsfunksjon i egen kommune.

Rapporteringsplikt til Miljødepartementet

Nasjonalparkkommunene skal gjennomgå status for kriteriene en gang pr. kommunestyreperiode og statusrapport skal sendes Miljødirektoratet i løpet av det siste året i kommunestyreperioden. Tilbaketrekking av status som nasjonalparkkommune Miljødirektoratet **kan/vil frata kommuner statusen** som nasjonalparkkommune hvis:

- kommunen ikke innarbeider kriteriene i kommunenes virksomhet, eller
- kommunens bruk av merkevaren ikke er i tråd med retningslinjene Tilbaketrekking av statusen kan ikke påklages.

Når en kommune mister statusen som nasjonalparkkommune, skal all informasjon om at kommunen har slik status fjernes og ikke lenger anvendes. På samme måte skal skilt og andre effekter der merkevaren er brukt fjernes.

Medlemskap i Norges Nasjonalparkkommuner

Foreningen Norges nasjonalparkkommuner (NPKL) er en interesse- og nettverksorganisasjon for kommuner som har fått status som nasjonalparkkommune av Miljødirektoratet og som ønsker å bruke verneområdenes attraksjonskraft til å utvikle sine lokalsamfunn. 43 nasjonalparkkommuner er medlemmer i foreningen. Norge har pr.d.d. 48 (2024) nasjonalparkkommuner inkl. Svalbard. Foreningen mottar støtte over statsbudsjettet.

Med utgangspunkt i merkevaren “Norges nasjonalparker” bidrar vi til **verdiskaping lokalt** med bærekraftig besøksforvaltning. Flere skal få tilgang til naturopplevelser, gjerne i randsonen til nasjonalparkene.

Vi løfter frem verdien av å være vertskap for en nasjonalpark, både for lokalsamfunnet, næringslivet og naturen selv.



Besøksforvaltning



Kommuneveilederen fra
Miljødirektoratet



Rapporten Reiseliv 2030:
Kunnskap for bærekraftig
besøksforvaltning



Forskning om kommunikasjon
for å forhindre forurengning og
naturskader i nasjonalparker



LANDTIME-prosjektet: Forsker
på å integrere
besøksforvaltning i
planarbeidet



Oppskrift på en god og
bærekraftig besøksstrategi



Kræsjkurs i besøksforvaltning

Kriteriene for nasjonalparkkommuner er tre-delt:

1. Kommuneplan – Nasjonalparkkommunen skal forankre sin status som aktør under merkevaren Norges nasjonalparker i sitt planverk
2. Kundereisen – Nasjonalparkkommunen skal som aktør under merkevaren Norges nasjonalparker være med å innfri merkevarens målsetting om mer besøk, økt verdiskaping og bedre vern
3. Kompetanse – Økt kompetanse skal sikre god lokal kunnskap om nasjonalparkkommunen, verneområdene og god service til gjestene.

Sammen er vi kommunenes **felles stemme** i spørsmål om natur, næring og samfunnsutvikling overfor politikere, myndigheter, og andre aktører.

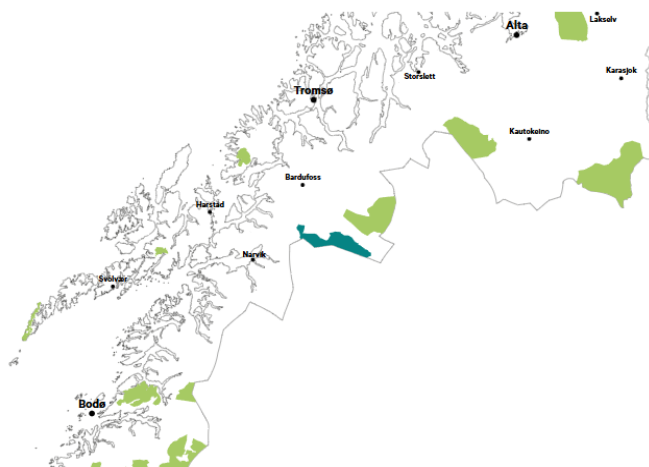
Vår visjon er at Nasjonalparkkommunene skal være **foregangskommuner for bærekraftig samfunnsutvikling**, der naturverdier og lokal verdiskaping går hånd i hånd. Vi ser for oss levende lokalsamfunn der befolkningen har sterke bånd til naturen, næringslivet blomstrer på bærekraftige premisser, og nasjonalparkene oppleves som en ressurs og ikke en begrensning.

Historien til foreningen startet i 2008, da et nettverk som besto av 5 nasjonalparklandsbyer og 24 nasjonalparkkommuner ble etablert etter initiativ fra daværende “Direktoratet for Naturforvaltning”, nå Miljødirektoratet. “Foreningen Norges nasjonalparkkommuner og nasjonalparklandsbyer (NPKL)” ble stiftet 23. januar 2015, og skiftet i 2018 navn til “Norges nasjonalparkkommuner”.

Medlemskap i Norges Nasjonalparkkommuner har en avgift på kr. 30.000,- pr.d.d.

Hvor i Norge

Rohkunborri ligger i Indre Troms, mellom Narvik og Tromsø. Du når Rohkunborri på tre timer fra Tromsø eller én time fra Narvik. I sør grenser nasjonalparken til Sverige og Vadsetjåkka nasjonalpark.



Styret i Nasjonalparken

Rohkunborri nasjonalparkstyre er oppnevnt av Klima- og miljødepartementet som forvaltningsmyndighet for Rohkunborri nasjonalpark. De forvalter etter verneforskriften for nasjonalparken, som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven.

Nasjonalparkforvalteren er daglig leder for nasjonalparken, og sekretær for nasjonalparkstyret. Hun har kontorsted i Veksthuset på Setermoen.

<https://www.nasjonalparkstyre.no/Rohkunborri/styret>

Statskog

Statskog er Norges største grunneier og forvalter store områder som utgjør en vesentlig del av nasjonalparkene og andre verneområder i landet. Statskog bidrar aktivt til vern gjennom å stille eiendommer til disposisjon og samarbeider med myndighetene om å verne naturmangfoldet. Som grunneier forvalter Statskog også jakt-, fiske- og friluftsopplevelser, samtidig som de ivaretar verdier og tilrettelegger for allmennheten.

Statskogs rolle i nasjonalparker:

- **Bidrar til verneområder:**

Statskog eier store fjell- og utmarksarealer som ofte ligger innenfor nasjonalparker, noe som gjør selskapet til en sentral aktør for vern av store landskapsområder.

- **Samarbeid om verneplaner:**

Selskapet har et langt samarbeid med Miljødirektoratet for å bidra til at verneverdige områder på deres grunn blir vernet og for å oppnå nasjonale verneambisjoner.

- **Tilrettelegging:**

Statskog bidrar til opplevelsesverdien i verneområdene gjennom informasjon, skilt og fysiske tilrettelegginger som turmål, rasteplasser og bruer.

Status kommuneplanens samfunnsdel og arealdel (Nasjonalpark). (2018-2030)

Kommuneplanens samfunnsdel: (føringer til kommuneplanens arealdel)

Nasjonalparkkommune:

- Det skal tas hensyn til verneområdene og verneverdiene i kommunen.
- Nasjonalparkens plass som attraksjon og satsingsområde beskrives i arealdelen. Kommuneplanen skal støtte opp om besøksstrategien for nasjonalparken(e) og de øvrige verneområdene i kommunen og slik bidra til en funksjonell overgang mellom verneområdene og områdene utenfor
- Det skal legges til rette for stedsnære aktivitets-, friluftslivs- og opplevelsestilbud.

I kommuneplanens arealdel er Rohkunborri nasjonalpark i liten grad nevnt. Det er naturlig at dette henger sammen med at det er Statskog som er grunneier med eget ansvar for å beskrive strategier og muligheter ihht. nasjonalparkstatus.

Dette gjør at Bardu kommune ikke i tilstrekkelig grad har oppfylt kriterier gitt av Miljødirektoratet i forbindelse med status som Nasjonalparkkommune.

I det videre arbeidet vil det være naturlig å innlede et samarbeid med Statskog som grunneier med hensyn til krav gitt til kommunen, og at dette forankres i kommuneplanens samfunnsdel som er et sentralt dokument å kunne forankre arbeide med besøksforvaltning.